

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji naša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vrača. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mail oglaš. trgov. značala vsaka beseda Din 1.—, mail oglaš. ki služi v socialne namene delavstva in nameščencev, vsaka beseda Din 0.30

Štev. 18 • Maribor, sobota, dne 11. februarja 1939 • Leto XIV

Lastna moč

Socialistično delavstvo je o pravem času našlo pravilno obliko sodelovanja z združeno opozicijo, ki je s svojim nastopom pospešila razvoj dogodkov. Isto delavstvo bo tudi v bodoče znalo razlikovati nazadnjaške kroge od naprednejših, svobodoljubnih. Toda to delavstvo so obenem izučile izkušnje po vsem svetu, da tudi v sodelovanju z demokratičnimi skupinami pomeni le toliko, kolikor pokaže svoje lastne moči in zrelosti.

Živ primer te resnice vidimo v Franciji: Proti skrajni desničarski reakciji so pred leti radikali, socialisti, republikanci in komunisti postavili ljudsko fronto; ko je bil desničarski tabor politično poražen in ko je šlo za dejansko izvedbo socialnih reform, so radikali zapustili ljudsko fronto in vladajo že nekaj časa s pomočjo drugih meščanskih skupin proti volji socialistične stranke, proti zahtevam širokovnih organizacij in izrazito pa proti komunistom, ki so se pred leti največ trudili za ljudsko fronto. Seveda je ta vlada daleč od diktatorskih in napol diktatorskih režimov, predstavlja režim liberalne meščanske demokracije, vendar izvaja politiko, kakršne si snovalci ljudske fronte pred tremi leti niso mogli predstavljati. Kljub temu, da je politična moč francoskega delavstva tolikšna,

Prav taki primeri pa narekujejo našemu delavstvu, posebno v Sloveniji največjo previdnost, obenem pa tudi največjo aktivnost.

Če bomo mi strnjeni, bomo mogli s podporo vseh svobodoljubnih ljudi soodločevati pri bodočem razvoju tako, da bodo zavarovani tako interesi delovnega ljudstva kakor tudi najosnovnejše državljanske in kulturne svoboščine.

Zato moramo biti socialistični delavci trdno enotni med seboj, mnogo delavnejši, samozavestni in širimo sistematično krogi prijateljev »Delavske Politike«. Potem se nam ne bo treba spraševati, kako se bodo dogodki razvijali, ker bomo sposobni, da bomo tudi mi vplivali na nje.

Ravnajmo se vselej po besedah Jeana Jaurésa: »Smelost ideje, združena s smelostjo akcije daje pogon in vzlet vsemu gibanju.«

Kaj pomeni padec vlade dr. Stojadinovića

Zagrebska bratska »Slobodna Riječ« razmotriva o pomenu izpremembe vlade. Nihče bolj iskreno ne želi, kakor socialisti, da se razvijajo notranje politični odnosi po čim srečnejši poti. Socialisti verujemo v razvoj, prepričani smo pa tudi, da so bile dosedanje izkušnje dovolj poučne. Nadejamo se, da bo vlada Dragiša Cvetkovića odvrnila napake in nedostatke z direktnim in indirektnim sporazumom med Hrvati in Srbi.

»Sl. R.« navaja potem razvoj dogodkov ob izpremembi vlade ter se prav posebno sklicuje na izjavo petih ministrov, ki so s svojim odstopom povzročili padec dr. Stojadinovićeve vlade ter pravi dalje:

»Vlada g. Cvetkovića je prevzela veliko nalogo. Pravimo veliko in namenoma izpuščamo besedo težko, ker naloga res ni več težka. Ono, kar je bilo v tem težkega, je napravil že narod sam s svojim vztrajnim bojem. Sedaj je potrebna dalekovidnost in širokogrudnost; državniška modrost bo najbolj odločala v tem narodnem in državniškem poslu. Novi predsednik vlade more ob

Le kulturni narodi normalno napredujejo

Kulturna misija delavstva

Delavski razred je postal v današnjem družabnem življenju tako številen, da tvori bistven del prebivalstva vsake države. O naši državi sicer pravijo, da je agrarna, vendar dejansko ni. Agrarna država je ona, kjer se vrši, recimo poljedelstvo, ob taki prosperiteti in s tako intenzivnostjo, da pridobiva prebivalstvo od njega prehrano in še dohodek za prosvanje gospodarstva. Pri nas pa te razmere niso take. Imamo nekaj veleposestev, ki obratujejo po industrijskem načinu, ogromna večina naše kmetijske posesti pa je gospodarsko pasivna in nje lastniki, rodbinski člani, so navezani na zaslužke v obrti ali industriji. Nazivanje naše države z agrarno je krivično, ker je velik del naše zemlje tudi tako pust in tako parceliran, da se sploh ne more razviti v agrarno. Naše gospodarsko življenje je zaradi tega odvisno sporedno od industrijalizacije in le deloma od pospeševanja agrarne politike, ki je pa tudi potrebna.

Logično temu gospodarskemu položaju se takozvani delovni razred v državi množi in postaja vedno večji faktor državne skupnosti.

Vzemimo, da je v državi 25 odstotkov ročnih in duševnih delavcev v privatnih gospodarstvih. Poleg teh imamo ne-

kaj stotisoč javnih nameščencev in uslužbencev in nekaj stotisoč pa imamo še malih kmetov in obrtnikov, ki dejansko niso nič drugega kakor delavci, ker njih posel ne nese toliko, da bi mogli redno živeti od njega.

Vsi ti sloji, ki so dejansko razred delovnega ljudstva,

Znana nam je bajka, da žival otrpne, če jo pogleda kamelon. Tudi o kokoši pravijo, da izgubi še tisto malo prisotnosti, ki jo ima, če jo napade skopec. Isto trdijo o vplivu divjih zveri.

Ali ni z ljudmi danes prav tako in kar vsevprek. Strašna reakcija nastopa po svetu in ves civilizirani svet je prešel v trzavico, v mrzlico in čaka, gledajoč srepo v svet, kakor zaboden bivol, kaj bo, kaj pride in kaj more nastati na ruševinah civilizacije. Samo srepo oziranje okoli sebe opažamo, tako, da človek, ki je ostal trezen, skoraj sam čbupa. In to je večje zlo kakor reakcija sama, večje zlo je mrtvilo v kulturnem delu kakor pojavi, ki hočejo človeštvo poriniti v črno srednjeveško dobo.

V naravi je razvoj nekoliko drugačen. Čim se tam pojavijo nameravani dogodki, se narava sama upre in se bori proti njim, da jih odstrani. Tudi človeška na-

rava zahteva ta boj proti nenaravnim pojavom in še celo, čim hujši so nenaravni pojavi, tem hujši je odpor, tem hujši boj. Vsaj smo vendar vsi prepričani, da človeštvo moralno in fizično še ni propadlo in da je še sposobno, da se razvija in izpopolnjuje sebe in svoje uredbe. To je moment, ki nas opominja, da smo preveč zanemarjali svojo kulturno in socialno misijo, ki jo imamo kot socialno šibkejši sloj v družbi.

Reakcija se širi tudi pri nas v Sloveniji. Kulturno delo, ki se je zadnja leta pri nas tako temeljito zanemarljivo, mora postati dominantna panoga našega delovanja in ne le našega, ampak vseh onih organizacij, ki uvidevajo to strašno vrzel in so uverjene, da more le kulturne človek delati in sodelovati v družbi.

Vsi namreč vemo, da je reakcije kriva apatija predvsem, v drugi vrsti pa pritisk, ki mora izzvati odpor s tem, da vzbudi v delovnem ljudstvu spoznanje, samozavest in čut odgovornosti.

To naj bo poziv vsem organizacijam, vsem kulturnim organizacijam in kulturnim delavcem. — Vse sile je treba zbrati, vzbuditi v ljudstvu odpor proti reakciji in interes za svoje duhovno in telesno življenje. Potrebna je požrtvovalnost, pa bo kmalu drugače.

Borba za evropski jugovzhod

Okoli jugovzhodne Evrope se vrši že nekaj mesecev huda borba zaradi trga, pravi zagrebški »Jugoslovanski Lloyd«. Zahodne velesile, med njimi Velika Britanija, da postaja nemška konkurenca v teh deželah bolj nevarna, kakor se je mislilo pred letom dni.

To se opaža na trgu, v uvozu in izvozu. Vendar ta borba ni nova. Traja že celo stoletje in svetovna vojna sama je bila izliv boja med srednjeevropskimi in zahodnimi velesilami. V tej borbi je sodelovala še tudi Rusija.

Po vojni so se razmere izpremenile. Male neobogate države hočejo biti bolj samostojne in iščejo stike kjerkoli, da se obesijo na mednarodno gospodarstvo, v katerem naj se jim olajša življenje.

List navaja v zagovor svoje politike izvajanja Rosenbergga, ki je rekel: »Sedaj se mnogo govori o gospodarski angleški ofenivi na Balkanu. Odkrito je treba priznati, da ni v trgovini mnogo izgledov, ker naravni, geografski in gospodarski pogoji favorizirajo razvoj izmene blaga med jugovzhodnimi deželami in Nemčijo.«

Rosenberg pa priznava, da imata Anglija in Francija v drugem oziru prednost pred Nemčijo. Te dežele, pravi, morejo upoštevati jugovzhodne dežele kapitalije za produktivne namene ter

gotovih okoliščin računati na pomoč vsega naroda. Vse je odvisno od političnega razvoja samega,

Iz utemeljitve odstopa petih ministrov se vidi, da se je nova vlada najprej postavila nalogo, da »pripravi pot«. To se glasi simpatično, ker je jasno, da to »pripravljanje poti« ne pomeni nič drugega, kakor da se hoče delati z narodom na enem važnem vprašanju od kraja do konca.

Ali socialisti verujemo, da je narodova stvar na dobri poti in da se bodo tudi delavskemu razredu v naši deželi dnevi zjasnili.

naložiti denar v delnicah in obligacijah podjetij, ki bodo pod kontrolo tege kapitala. Nemci so tem deželam omogočili prodajanje njih pridelkov, sami pa uvažajo vanje industrijske izdelke.

Anglija in Francija imata isti cilj kakor Nemčija; prodajati hočeta svoje izdelke v teh deželah in če hočeta doseči ta cilj, morata zadovoliti drugo življenjsko potrebo gospodarstva teh dežel, in to izpolniti morata njih vrzel v pomanjkanju obratnih kapitalij.

Taka je torej obenem nemška ofenziva. Kapital Anglije in Francije naj služi dvigu gospodarskega prometa med jugovzhodnimi deželami in Nemčijo, ker same nimajo kapitala.

Opozicija polasnljuje svoje stališče

Politična izprememba v Beogradu je ugodno vplivala, ker navdaja z nado, da se vprašanja, ki so aktualna, vendarle ganejo za mrtve točke. V tem je torej napredek, čeprav še nimamo jasnih obrisov programa nove vlade.

V tem optimističnem razpoloženju se posvetujejo tudi voditelji bloka narodnega sporazuma.

V minulem tednu je bil v Beogradu zastopnik dr. Mačka, dr. Jurij Šutej, ki je imel več posvetovanj z voditelji opozicije ali bloka narodnega sporazuma, kjer so razpravljali o novem političnem položaju ter o nadaljevanju sodelovanja in razmotrivali o programu, po katerem

Narodna skupščina

Prihodnja seja narodne skupščine bo v sredo, dne 15. t. m. Na seji bodo izvolili predsedstvo narodne skupščine (predsednika, tri podpredsednike in pet tajnikov).

Anglija se zanima tudi za Poljsko

Brat angleškega kralja, vojvoda od Kenta in soproga pojdetja zasebno okoli 20. t. m. na Poljsko. Kljub zagotovilu, da je posest zaseben, ima vendarle obenem politični značaj, kakor nam kažejo v zadnjem času mnogi obiski diplomatov in državnikov.

naj blok v bodoče dela. Dr. Šutej je še v petek razpravljal še enkrat s posameznimi zastopniki združene opozicije. Vrnivši se v Zagreb, je o razgovorih poročal dr. Mačku.

Po teh beograjskih konferencah med opozicijskimi zastopniki strank je Joca Jovanović izjavil:

»Razmere v združeni opoziciji se jako dobro razvijajo. Delamo v pravcu narodnega sporazuma kakor doslej. Pri nas se rešava vse ob soglasju in dobro. Nobenih izmikanih ni ne levo ne desno. Gremo po poti, ki jo je blok označil in po njej pojdemo do konca.«

Joca Jovanović je s tem označil ho-

mogenost bloka narodnega sporazuma. širi med prebivalstvom in delom vojaštva, ki zahtevajo obnovo demokracijskega sistema.

Grčija bo prisiljena, da v kratkem izpremeni svoj režim v demokratičnem duhu.

V nemirni Grčiji

V Grčiji se razvija zopet psihoza proti režimu generala Metaxa, ki je strmoglavil republiko in obnovil monarhijo.

Na notranjo in zunanjo politiko Grčije vpliva Anglija z ozirom na mednarodni položaj. Nezadovoljnost se pa

Nove naročnike »Delavske Politike« opozarjamo, da bo naš poverjenik na razpolago v nedeljo, dne 19. t. m. od 9. do 12. ure pri g. Petretiču, kjer lahko plačajo naročnino. Prosimo zlasti okoliške naročnike, da se zgledijo v lokalih g. Petretiča. Kdor ne bo točno plačeval lista, ga tudi ne bo več dobil, ker vzdržujemo mi svoj časopis edino z naročnino.

